



Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
SEKRETARZ STANU
Łukasz Krasoń

BON-IV.055.5.2025.
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), po rozpatrzeniu petycji z dnia 16 marca 2024 r. w sprawie sytuacji osób niepełnosprawnych, niniejszym zawiadamiam o sposobie jej rozpatrzenia.

Biuro Pełnomocnika Rządu pragnie zauważyć, iż w latach dziewięćdziesiątych XX wieku przeprowadzono reformę funkcjonującego systemu ubezpieczeń społecznych. Jednym z elementów tej reformy było uwolnienie systemu ubezpieczeniowego od orzecznictwa dla celów innych niż rentowe. W związku z tym, z dniem 1 stycznia 1998 roku wraz z wejściem w życie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, ze zm.) zaczęły funkcjonować dwa odrębne systemy:

- orzekania o niezdolności do pracy dla celów przyznawania świadczeń rentowych,
- orzekania o stopniu niepełnosprawności i niepełnosprawności, dla celów korzystania z ulg i uprawnień.

Orzecznictwo o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności nie łączy się z uzyskaniem prawa do świadczenia z ubezpieczeń społecznych, dlatego też określane jest mianem systemu poza rentowego. Należy wskazać, że w stanie prawnym obowiązującym od dnia 1 stycznia 1998 roku niepełnosprawność (orzekana przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności) oraz inwalidztwo (orzekane przez komisje lekarskie służb mundurowych) to różne kategorie pojęciowe, uregulowane w odrębnych przepisach, służące odmiennym celom oraz podlegające odrębnym zasadom orzekania. Z tych też względów wnioski o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności rozpatrywany jest z uwzględnieniem przepisów zawartych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857, ze zm.). Zgodnie z art. 2 pkt 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról

społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Pojęcie niepełnosprawność obejmuje więc kategorię zdolności do pełnienia przez człowieka ról społecznych – adekwatnie do wieku. Zachodzi bowiem zależność pomiędzy ograniczeniem zdolności do realizacji oczekiwań, funkcji, zachowań i postaw wynikających z zajmowanej pozycji społecznej w różnych grupach społecznych a niepełnosprawnością. Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie w życiu społecznym

W dniu 2 czerwca 2025 r. zostało podpisane rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zmieniające rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2025 r. poz. 730) Zmiana umożliwia wydanie legitymacji w postaci dokumentu elektronicznego. Legitymacja wydawana jest, na wniosek osoby niepełnosprawnej lub jej przedstawiciela ustawowego wniesiony do powiatowego zespołu, w postaci dokumentu mobilnego, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz.U. poz. 1234), jako „mLegitymacja ON”. Jest ona udostępniana osobie niepełnosprawnej lub jej przedstawicielowi ustawowemu po uwierzytelnieniu przy użyciu certyfikatu podstawowego, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel, albo certyfikatu ucznia, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel. Należy wskazać, iż rozporządzenie weszło w życie w dniu 18 czerwca 2025 r. z wyjątkiem § 1 pkt 3 –7, które wchodzi w życie z dniem określonym w komunikacie, o którym mowa w art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel. Minister właściwy do spraw informatyzacji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" komunikat określający dzień wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających świadczenie usługi. Komunikat ogłasza się w terminie co najmniej 14 dni przed dniem wdrożenia rozwiązań technicznych określonym w tym komunikacie. Planuje się wdrożenie rozwiązań na przełomie lipca i sierpnia br. mLegitymacja ON będzie dostępna w aplikacji mObywatel i pozwoli osobom z niepełnosprawnościami na wygodne posługiwanie się dokumentem za pomocą smartfona.

Aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają przygotowania do rozpoczęcia realizacji projektu w ramach FERS pn. „Przebudowa modelu orzekania o niepełnosprawności oraz form wsparcia. Realizacja projektu w ramach FERS pn. „Przebudowa modelu orzekania o niepełnosprawności oraz form wsparcia,” przewiduje przygotowanie nowych rozwiązań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Planowana jest pogłębiona analiza obecnego systemu orzekania, form wsparcia oraz infrastruktury orzeczniczej. Celem tego projektu jest opracowanie kompleksowego modelu orzekania o niepełnosprawności, odpowiadającego na indywidualne potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz systemu świadczeń i innych form wsparcia. W projekcie przeprowadzony zostanie przegląd i analiza funkcjonujących rozwiązań systemowych odnoszących się do systemu orzecznictwa o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, w tym systemów rentowych i orzecznictwa dla celów edukacyjnych. Projekt będzie pierwszym krokiem do stworzenia w pełni kompleksowego i zintegrowanego systemu orzekania o niepełnosprawności. Zmodyfikowany model orzekania o niepełnosprawności będzie oparty o Międzynarodową Klasyfikację Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF), a także zgodny z postanowieniami

Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (KPON). Uproszczony system świadczeń będzie odpowiadał na indywidualne potrzeby danej osoby zarówno w życiu codziennym, jak i w sferze społeczno-zawodowej. System zapewniac będzie podmiotowość osobom z niepełnosprawnościami oraz będzie zgodny z zasadami proporcjonalności i sprawiedliwości społecznej. W ramach projektu wypracowane zostaną także rozwiązania mające na celu scalenie, rozproszonego obecnie systemu świadczeń oraz służące kompensacji zwiększonych kosztów życia wynikających z niepełnosprawności, jak również narzędzia i mechanizmy służące indywidualizacji wsparcia. Opracowanie narzędzi przeprowadzone zostanie w odniesieniu do tych obszarów funkcjonowania dla których nie ma narzędzi do oceny lub narzędzia te nie opisują danego obszaru w pełnym zakresie. W wyniku realizacji zadania wypracowane zostaną kryteria ustalania niepełnosprawności oraz kryteria kwalifikacji do świadczeń i innych instrumentów wsparcia. Oparcie nowego modelu orzekania o niepełnosprawności na nowoczesnym systemie informatycznym stworzy podstawy do integracji z innymi systemami, umożliwi tym samym wykorzystywanie niezbędnych danych z różnych źródeł. Wypracowane zostaną również zasady organizacji systemu orzekania o niepełnosprawności, z uwzględnieniem nadzoru oraz procedury orzeczniczej wraz z postępowaniem odwoławczym.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Łukasz Krasoń
Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób
Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezydenta RP
Biuro Interwencji, Pomocy Prawnej i Listów
znak sprawy: BIPL.0600.806.2025.ML